

2. Hites A., Bloom N., Furceri D. 60 Years of Uncertainty. *Finance & Development*. 2020. March. URL: <https://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2020/03/pdf/imf-launches-world-uncertainty-index-wui-furceri.pdf>.

3. IMF Strategy for Fragile and Conflict- affected States (FCS) / IMF. Washington, D.C., 2022. URL: <http://www.imf.org/external/pp/ppindex.aspx>

4. World investment report. 2021. Investing in Sustainable Recovery / UNCTAD. 2021. URL: [https://unctad.org/system/files/official-document/wir2021\\_en.pdf](https://unctad.org/system/files/official-document/wir2021_en.pdf).

5. OECD Economic Outlook, Interim Report September 2024: Turning the Corner / OECD. Paris : OECD Publishing, 2024. URL: <https://doi.org/10.1787/1517c196-en>.

УДК 657.658

Тарасенко І.О., д.е.н., професор

Козирев О.О., аспірант

*Київський національний університет технологій та дизайну*

## **СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ НА ЗАСАДАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ**

Умови функціонування сучасних компаній характеризуються підвищенням рівня нестабільності та непередбачуваності зовнішнього середовища, що особливо яскраво проявляється в межах вітчизняної економічної системи. В наш час, забезпечення сталого розвитку українських компаній є надзвичайно складним завданням менеджменту, що вимагає застосування сучасних підходів до управління, до яких відноситься, зокрема, концепція управління вартістю (Value-Based Management – VBM). Основним критерієм ефективності діяльності компанії при застосуванні даної концепції є вартість, яка, в свою чергу, є інтегральним показником прибутковості діяльності компанії, задоволеності інтересів, а також індикатором потенційних ризиків для всіх зацікавлених сторін та, зокрема, інвесторів (власників, акціонерів) компанії [1]. Впровадження концепції управління вартістю в систему менеджменту вимагає, зокрема, формування системи показників, яка дозволить оцінити ефективність діяльності компанії та виявити основні чинники впливу на її вартість.

В межах концепції VBM, можна виокремити наступні основні підходи до оцінювання вартості компанії [3, С. 55-57; 2, С. 178]:

(1) дохідний або прибутковий підхід передбачає використання показників фінансових результатів при оцінюванні вартості компаній, а також показників грошових потоків. При даному підході застосовуються методи: прямої капіталізації, дисконтування грошових потоків, економічного прибутку і додаткових доходів;

(2) ринковий або порівняльний підхід забезпечує можливість вимірювання ринкової вартості компанії на основі використання методів: ринку капіталів, угод (мультиплікаторів), галузевих коефіцієнтів;

(3) витратний або майновий підхід базується на визначенні неврахованих активів, а також на переоцінці всіх активів компанії та передбачає використання методів: вартості заміщення та ліквідаційної вартості, нагромадження активів, скоригованих чистих активів, регулювання балансу, а також простого балансового методу.

Слід зазначити, що використання кожного з вищенаведених підходів та методів оцінювання вартості компанії має певні переваги та недоліки, вимагає адаптації до специфіки конкретного ринку та, найчастіше, не використовується самостійно. Крім того, оцінювання діяльності компанії виключно на основі фінансових показників не охоплює всіх аспектів економічної діяльності і, таким чином, є недостатньо ефективним інструментом управління, в т.ч. управління вартістю компанії.

Системою оцінювання, яка забезпечує врахування всіх основних напрямів діяльності на основі використання як фінансових, так і нефінансових показників, забезпечує реалізацію стратегії компанії та є дієвим інструментом переводу нематеріальних активів в реальну вартість для всіх зацікавлених сторін, є збалансована система показників (Balanced Scorecard – BSC) [4, С. 68-69]. Саме BSC є інструментом стратегічного менеджменту, використання якого дозволяє забезпечити реалізацію інтересів зацікавлених сторін і, таким чином, підвищити ефективність управління вартістю компанії.

Збалансована система показників – це надійний спосіб підвищення ефективності роботи персоналу, фінансового менеджменту та бізнес-процесів з метою реалізації стратегії компанії в межах концепції управління вартістю. На відміну від інших систем показників, BSC відрізняється чіткістю причинно-наслідкових зв'язків між цілями компанії, показниками діяльності, нормами та відповідними ініціативами за чотирма збалансованими напрямками (фінанси, внутрішні бізнес-процеси, клієнти, навчання та розвиток персоналу). Такий підхід до оцінювання дозволяє не лише оцінити вартість компанії, а й проаналізувати всі основні аспекти її діяльності з позицій досягнення стратегічних цілей, задоволення інтересів зацікавлених сторін на засадах реалізації концепції управління вартістю. Крім того, результати оцінювання діяльності компанії на основі використання збалансованої системи показників ілюструють основні ініціативи і заходи, які є необхідними для досягнення цільових орієнтирів компанії. Збалансована система показників є джерелом додаткових можливостей у сфері менеджменту компаній, оскільки забезпечує відповідність системи оцінювання, аналізу та безперервного вдосконалення і, таким чином, реалізує відповідні вимоги стандарту ISO 9001:2015. Крім того, спрямованість BSC на постійне вдосконалення діяльності компанії узгоджується з рекомендаціями стандарту ISO 9004:2018 з поліпшення діяльності. Зазначене робить збалансовану систему показників одним із найефективніших інструментів оцінювання діяльності компанії з метою ефективного стратегічного управління її вартістю.

Отже, оцінювання діяльності компанії на засадах концепції управління вартістю доцільно здійснювати за допомогою збалансованої системи показників з огляду на те, що саме дана система показників забезпечує стратегічну спрямованість оцінювання діяльності компанії, задоволення інтересів зацікавлених сторін, орієнтацію на майбутнє. BSC дозволяє відслідковувати вплив фінансових та нефінансових показників на вартість матеріальних та нематеріальних активів, а також вартість компанії в цілому.

Список використаних джерел:

1. Хадарцев О.В. Проблеми управління вартістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3364/3291>
2. Давидов О.І. Проблеми та перспективи застосування концепції управління вартістю підприємств в Україні. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 1. С. 170-182.
3. Савчук Л.М., Бандоріна Л.М., Удачина К.О., Савчук Р.В. Вибір моделі вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємства. *Економічний вісник*. 2023. № 1. С. 50-61.

4. Рєпіна І.М. Збалансована система показників у системі управління на підприємстві. *Вісник НТУ «ХПІ» (Економічні науки)*. 2021. № 3. С. 68-72.

5. Гринь В.П. Збалансована система показників та система стратегічного управлінського обліку: напрями взаємодії. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2121. № 42. С. 72-79.

УДК 336.761

Нефедова Т.М., к.е.н., доцент

Попик В.С., аспірант

*Київський національний університет технологій та дизайну*

## **НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Питання визначення основних напрямів забезпечення фінансової безпеки підприємств є особливо актуальним в сучасних умовах, які характеризуються наявністю значної кількості реальних та потенційних ризиків і загроз. Важливими завданнями фінансового менеджменту підприємств є врахування викликів, протидія загрозам та управління ризиками, які виникають на всіх економічних рівнях (особистісному, мікро- та макроекономічному, глобальному) та в усіх сферах діяльності, зокрема, у сфері управління людськими ресурсами, маркетингу, матеріально-технічного забезпечення, логістики, роботи з клієнтами тощо.

Фінансова безпека підприємства – це комплексна характеристика стану захищеності фінансових інтересів підприємства і їх узгодженості із наявним потенціалом і поставленими цілями, що в процесі фінансово-господарської діяльності дозволяє протистояти різноманітним негативним факторам [1, с. 17-18]. Також фінансову безпеку на мікроекономічному рівні можна визначити, як забезпечення такого фінансового стану підприємства:

- при якому підприємство може протистояти загрозам на основі ефективного фінансового менеджменту з метою забезпечення розвитку економічної діяльності підприємства [2, с.111];
- що характеризується достатністю фінансових ресурсів, збалансованістю та якістю фінансових інструментів, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатністю забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії та завдань, а також ефективний і сталий розвиток підприємства [3, с. 90-91];
- який характеризується здатністю і можливістю підприємства протистояти загрозам реалізації його фінансових інтересів на ринку [4, с. 26].

Таким чином, узагальнюючи підходи науковців, можна виокремити наступні ключові характеристики фінансової безпеки підприємства: можливість протистояти загрозам (внутрішнім та зовнішнім, наявним і потенційним); захист та реалізація фінансових інтересів підприємства; певний фінансовий стан і можливість забезпечення сталого економічного розвитку.

Усвідомлюючи важливість забезпечення фінансової безпеки, представники топ-менеджменту українських підприємств різних видів економічної діяльності значну увагу приділяють економічній ефективності та фінансовій результативності; роботі з контрагентами; стратегічному плануванню у сфері протидії ризикам і загрозам зовнішнього середовища. До останніх слід віднести: недосконалість та нестабільність вітчизняного